

چکیده:

این مطالعه به منظور بررسی اثر پروبیوتیک سوپریست و گیاهان دارویی (گلپر، سماق و نعناع) بر فراسنجه‌های خونی، سیستم ایمنی و فلور میکروبی روده باریک جوجه‌های گوشتی انجام شد. ۱۵۰ جوجه گوشتی یک‌روزه سویه تجاری راس ۳۰۸ به طور تصادفی به ۵ تیمار با ۳ تکرار (هر تکرار شامل ۱۰ قطعه جوجه) در قالب طرح کاملاً تصادفی تخصیص داده شدند.

تیمارها شامل:

۱- تیمار اول (شاهد): جیره پایه (بدون افزودن پروبیوتیک و گیاهان دارویی)

۲- تیمار دوم: جیره پایه + پروبیوتیک سوپریست به میزان ۰/۰۳ درصد.

۳- تیمار سوم: جیره پایه + گلپر به میزان ۰/۵ درصد.

۴- تیمار چهارم: جیره پایه + سماق به میزان ۰/۵ درصد.

۵- تیمار پنجم: جیره پایه + نعناع به میزان ۰/۵ درصد.

صفات مورد مطالعه شامل فراسنجه‌های خونی، سیستم ایمنی و فلور میکروبی روده بوده که اندازه‌گیری شدند. در ۴۲ روزگی خونگیری از یک قطعه جوجه از هر تیمار جهت اندازه‌گیری میزان فراسنجه‌های خونی شامل گلوکز، تری‌گلیسیرید، کلسترول کل، HDL، LDL، VLDL، اسید اوریک، آلبومین و توتال پروتئین و سیستم ایمنی برای تعیین هتروفیل، لنفوسیت و نسبت هتروفیل به لنفوسیت انجام شد.

برای ارزیابی فلور میکروبی روده، از ماده هضمی (محتویات) ایلئوم استفاده شد. باکتری‌های مورد مطالعه در این پژوهش شامل اشیشاکلی و لاکتوباسیلوس‌ها بودند.

بررسی نتایج پارامترهای بیوشیمیایی خون در جوجه‌های مورد مطالعه نشان می‌دهد در صفات اندازه‌گیری شده پارامترهای خونی، میزان گلوکز، (HDL)، اسید اوریک، آلبومین و پروتئین کل در تیمارهای مطالعه شده اختلاف معنی‌داری ندارند ($p > 0.05$) در حالیکه در سایر صفات خونی مطالعه شده شامل کلسترول، تری‌گلیسیرید، (LDL)، و (VLDL) تیمارهای مطالعه شده دارای اختلاف معنی‌دار می‌باشند ($p < 0.05$). در مورد صفت نسبت HDL/LDL با وجود اینکه مقدار ($p > 0.05$) بوده ولی مقایسه میانگین تیمارهای مورد مطالعه تفاوت معنی‌داری مشاهده می‌شود. در آزمایش حاضر تیمارهایی که در آن از پروبیوتیک سوپریست استفاده شده میزان کلسترول کل و LDL را نسبت به سایر تیمارها کاهش داده، همچنین در تیمارهایی که در آن از سماق استفاده شده میزان تری‌گلیسیرید و VLDL نسبت به سایر تیمارها کاهش را نشان می‌دهد که این را می‌توان به خاصیت ضد میکروبی سماق نسبت داد.

بررسی نتایج تاثیر تیمارهای مختلف مطالعه شده در میزان پارامترهای سیستم ایمنی در جوجه‌های مورد مطالعه نشان می‌دهد که در تمام صفات هتروفیل‌ها، لنفوسیت‌ها، مونوسیت‌ها و نسبت هتروفیل به لنفوسیت‌ها تیمارها دارای اختلاف معنی‌داری می‌باشند ($p < 0.05$). در تیمار شاهد میزان هتروفیل بالاتر و در تیمارهایی

که از نعناع استفاده شد میزان لنفوسیت بیشتر و در تیمارهایی که سماق مصرف شد میزان مونوسیت بیشتری مشاهده گردید.

بررسی نتایج تاثیر تیمارهای مطالعه شده بر روی پارامترهای فلور میکروبی جوجه‌های مورد مطالعه نشان می‌دهد که تیمارهای اعمال شده در مطالعه بر روی میزان مقادیر مربوط به شمارش و میزان باکتری لاکتوباسیلوس اثر معنی دار ($p < 0.05$) و بر روی میزان مقادیر مربوط به شمارش و میزان باکتری اش‌ریشیاکلی دارای تاثیرات معنی داری نمی‌باشد ($p > 0.05$). به نظر می‌رسد در تیمارهایی که از نعناع استفاده شد میزان لاکتوباسیلوس بیشتری نسبت به سایر تیمارها دیده شد که این می‌تواند به علت وجود منتول در نعناع باشد، که خاصیت ضد میکروبی دارد.

کلمات کلیدی: سوپریست، گیاهان دارویی، فراسنجه‌های خونی، سیستم ایمنی، جوجه‌های گوشتی